

Διδάσκοντας ιστορία στο δημοτικό σχολείο

Οργάνωση υλικού:

- Φλωρεντία Πιτζιόλη-Τιμοθέου, ΕΔΕ, Πρόεδρος Ενδοτμηματικής Επιτροπής Κοινωνικών Θεμάτων
- Χαρά Μακρυγιάννη, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Συνεργάστηκαν:

- Κυριάκος Τηλεμάχου, ΕΔΕ, Θεοδώρα Κωνσταντίνου, ΕΔΕ
- ΕΔΕ και Μέλη Ενδοτμηματικής Επιτροπής Κοινωνικών Θεμάτων

Θερμές ευχαριστίες σε όλους/ες τους/τις συναδέλφους που μοιράστηκαν διδακτικό υλικό για την Τράπεζα Υλικού :

- Νικολέττα Παντζιαρά, Λουίζα Σόλου Πιπτάκαρα, Χάρις Πολυκάρπου, Μαριλένα Μαύρου, Γεωργία Χατζηγιάννου Καμιναρίδου, Γεωργία Καραβιώτου, Λούκας Περικλέους, Γεωργία Ανδρέου Έλενα Θεοδώρου, Μαρία Ζαμπυρίνη, Δέσποινα Χατζημιχαήλ, Ρένα Χόπλαρου, Κλειώ Φλουρέντζου

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ:

- ΥΠΠ -Ενδοτμηματική Επιτροπή Κοινωνικών Θεμάτων, Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης-
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Σκοπός συνεδρίου

- **Ιδεοθύελλα**
- **Διάλογος**
- **Αφιετηρία για:**
  - νέες ιδέες
  - δημιουργία και συλλογή δραστηριοτήτων για την *Τράπεζα Υλικού*

Ιδεοθύελλα

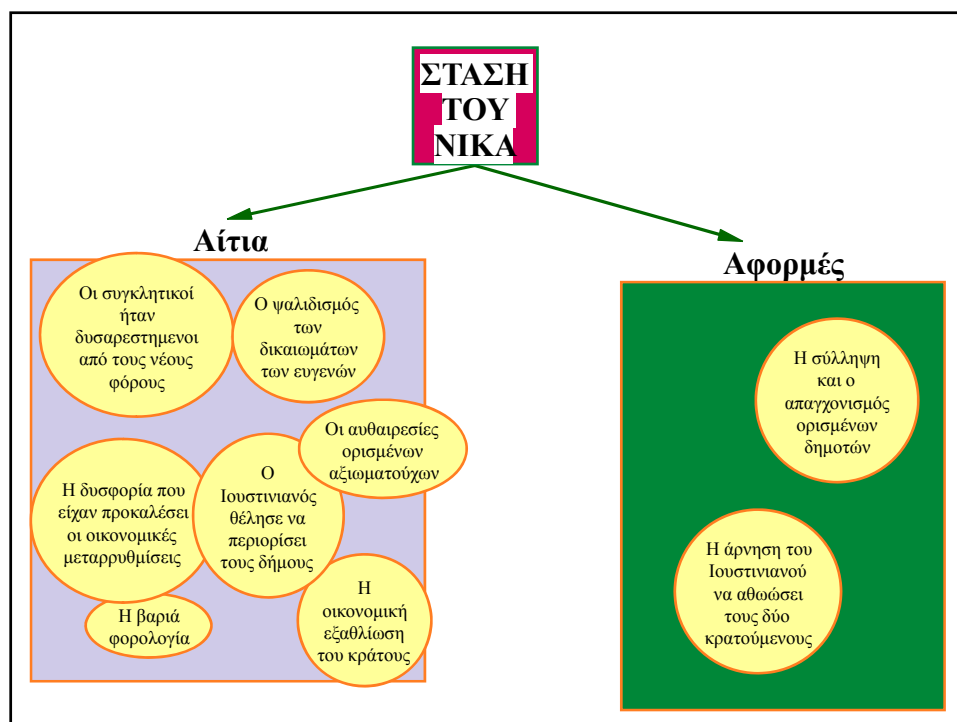
Κύρια Ερωτήματα:

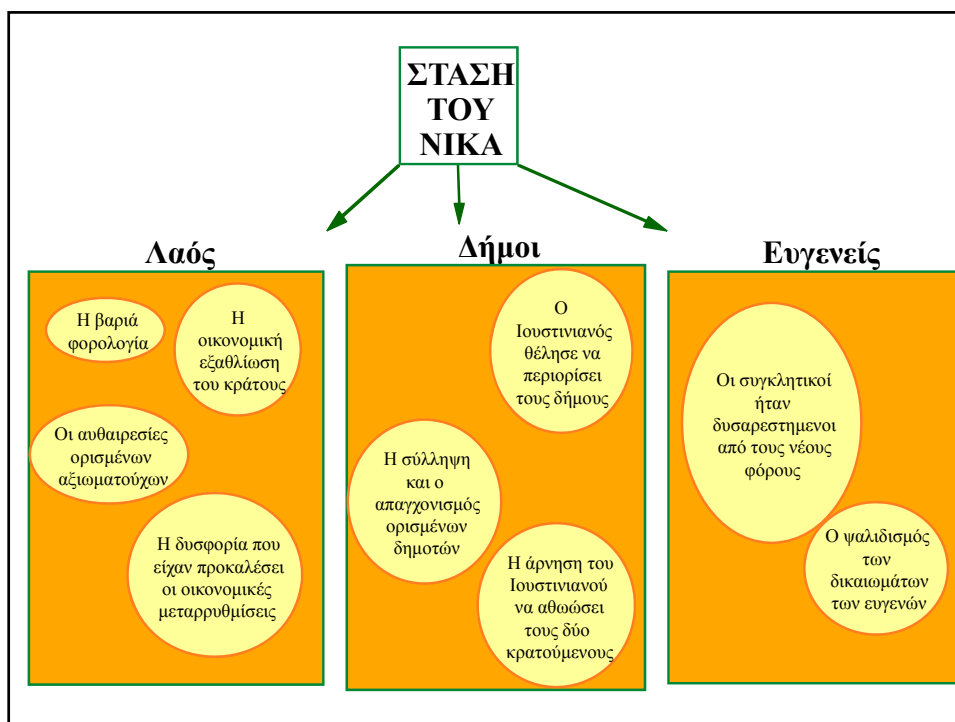
- Πώς οι ιστορικοί και οι αρχαιολόγοι χρησιμοποιούν συγκεκριμένες ενδείξεις για να αναδημιουργήσουν το παρελθόν;
- Πώς βρίσκουν τεκμήρια από τις ενδείξεις για να υποστηρίξουν τα συμπεράσματά τους;
- Γιατί είναι δυνατό να μελετούμε τις ίδιες ενδείξεις και να καταλήγουμε σε διαφορετικά συμπεράσματα για το παρελθόν;

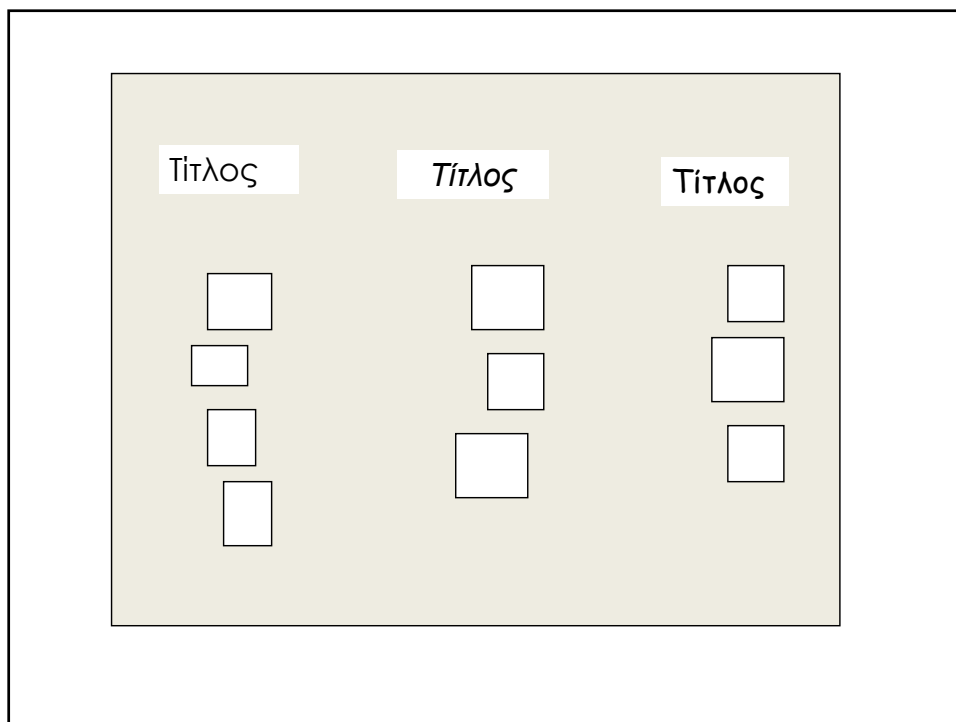

1. Οι στασιαστές, Πράσινοι και Βένετοι, έσπασαν τις πύλες του ιπποδρόμου και ξεχύθηκαν στους δρόμους της Πόλης κραυγάζοντας: «νίκα-νίκα».

Τι προκάλεσε τη Στάση του Νίκα;

Κλειδιά επιτυχίας:

☺ Διάλογος - Συζήτηση των επιλογών των παιδιών.

☺ Ελευθερία χώρου και χρόνου για τυχόν αναθεωρήσεις στις επιλογές.

Μπορούμε να κρίνουμε
ένα άτομο από την
εμφάνισή
του/της;

Ναι ή Όχι;

**Η ιστορία στο μικροσκόπιο:
Το θέατρο ως μέσον
παράστασης, διερεύνησης και
προβληματισμού μιας
ιστορικής στιγμής που έχει
σημασία και στο σήμερα**

Χάρις Πολυκάρπου
Δημοτικό Σχολείο Λυκαβηττού
Τάξη: Στ' δημοτικού

**Αναπαριστούμε μια
ιστορική στιγμή,
κρινουμε,
προβληματιζόμαστε**

- ~~Συμπέρασμα: Η ιστορία είναι...~~

Αναπαριστούμε μια ιστορική στιγμή, κρίνουμε και προβληματιζόμαστε

Τα παιδιά:

- Συζητούν (προϋπάρχουσες γνώσεις) για τον **Αγώνα Ανεξαρτησίας Ελλήνων από Οθωμανούς και την Προσπάθεια δημιουργίας ελληνικού κράτους,**
- 1. Εντοπίζουν και αναλύουν λόγους, με τη βοήθεια πηγών, των συγκρούσεων ανάμεσα σε διάφορες ομάδες**
- 2. Χωρίζονται σε ομάδες και επιχειρηματολογούν**
π.χ.:
  - **υπέρ** των στρατιωτικών,
  - **υπέρ** των προκρίτων
  - **υπέρ** των νέων πολιτικών (Φαναριώτες)
- 3. Δασκάλα:** συντονίζει σε ρόλο προεδρεύοντα σε μια από τις εθνοσυνελεύσεις

Τα παιδιά

- 5. Με βάση τεκμήρια από πηγές, αναλύουν και συνθέτουν τα επιχειρήματα και αιτήματα της ομάδας τους.**
- 6. αξιολογούνται κείμενά τους για τη δόμηση της αναπαράστασης της ιστορικής στιγμής της εθνοσυνέλευσης.**
- 7. μελετούν το απόσπασμα από το ποίημα του Σολωμού που αναφέρεται στη Διχόνοια,**
- 8. αναπαριστούν τη Διχόνοια να κινεί τις δράσεις και τα λόγια των πρωταγωνιστών Ελλήνων και να τους οδηγεί αναπόφευκτα σε συγκρούσεις.**

Διερευνούμε τις επιλογές του στρατηγού Μιλτιάδη

*Μαριλένα Μαύρου
Β' Δημοτικό Καϊμακλίου
Τάξη: Α' Δημοτικού*

Στόχοι

Τα παιδιά:

- Να δουλέψουν με διάφορα είδη πηγών (*χρήση πηγών*).
- Να εντοπίσουν ενδείξεις, να συγκρίνουν και να συνδυάσουν τεκμήρια για να εξαγάγουν τα δικά τους συμπεράσματα όσον αφορά τις επιλογές του Μιλτιάδη
- Να ασκηθούν στη διατύπωση επιχειρημάτων με βάση το ιστορικό πλαίσιο (*δεξιότητες-ικανότητες*)
- Να αντιληφθούν ότι για να κατανοήσουμε τις πρακτικές του παρελθόντος πρέπει να γνωρίζουμε το ιστορικό συγκείμενο μέσα στο οποίο συνέβαιναν.

Υπόδυση ρόλου – Ανάπτυξη στρατηγικού σχεδίου

**«Είσαι ο Μιλτιάδης.
Μόλις πήρες το μήνυμα
ότι οι Πέρσες
αποβιβάστηκαν στο
Μαραθώνα και έχουν
στρατοπεδεύσει σε ομαλό,
επίπεδο έδαφος...»**

Υπόδυση ρόλου Ανάπτυξη στρατηγικού σχεδίου

Προβληματισμός 1

- **Πού είναι καλύτερα να αντιμετωπίσεις τους Πέρσες και γιατί;**

Προτεινόμενες λύσεις

1. Στην παραλία του Μαραθώνα;
2. Στη διάβαση της Παλλήνης (15 χλμ. ανατολικά της Αθήνας);
3. Μέσα από τα τείχη της Αθήνας;
4. Δώσε μια άλλη, δική σου λύση

Ανάλυση δεδομένων - Τεκμηρίωση

Ποια ήταν η επιλογή του Μιλτιάδη και γιατί;

- Εντοπίζουν πληροφορίες
- Ανακρίνουν πηγές, εντοπίζουν πληροφορίες, αναστοχάζονται.

Πηγή: <http://www.youtube.com/watch?v=yLAwwnt4p2g&feature=fvw>

Υπόδυση ρόλου Ανάπτυξη στρατηγικού σχεδίου

Προβληματισμός 2

Πρέπει να παρατάξεις το στρατό σου. Ποιο τμήμα πεζικού πρέπει να παραμείνει ισχυρό;

Προτεινόμενες λύσεις

1. Το κέντρο, όπου οι Πέρσες βάζουν τα καλύτερα στρατεύματά τους;
2. Τα πλευρά, όπου εξοντώνεις τα πιο αδύναμα περσικά στρατεύματα και νικάς λόγω κεκτημένης ταχύτητας;
3. Τα μετόπισθεν, όπου οι άντρες γρήγορα θα εκμεταλλευθούν τυχόν ρήγματα
4. Βρες άλλη λύση

Ανάλυση δεδομένων – Τεκμηρίωση

Ποια στρατηγική εφάρμοσε ο Μιλτιάδης και γιατί;

- Εντοπίζουν πληροφορίες
- Ανακρίνουν πηγές, εντοπίζουν πληροφορίες, αναστοχάζονται.
- Πηγή: <http://www.youtube.com/watch?v=UEhNZXnq3b8&feature=related>

Ενδεικτική πηγή

Η πορεία της εκστρατείας του Δάτη και του Αρταφέρνη.

Ήταν η εποχή 490 π.Χ. και οι αρχηγοί των Περσών Δάτης και Αρταφέρνης ξεκίνησαν να υποτάξουν ολόκληρη την Ελλάδα . Αφού συγκεντρώθηκε ο στρατός τους στα παράλια της Μικράς Ασίας, επιβιβάστηκε στα καράβια και διέπλευσε το Αιγαίο. Πέρασαν από τις Κυκλάδες και κατέλαβαν τη Δήλο και τη Νάξο. Αποβιβάστηκαν στην Ερέτρια και την κατέστρεψαν. Κατόπιν αποβιβάστηκαν στον Μαραθώνα. Τότε οι Αθηναίοι ζήτησαν τη βοήθεια των Σπαρτιατών, που υποσχέθηκαν ότι θα βοηθήσουν αλλά θα καθυστερούσαν για λόγους θρησκευτικούς. Άλλοι Αθηναίοι εισηγούνται άμυνα μέσα στην πόλη και άλλοι είχαν την άποψη η μάχη να γίνει μακριά από αυτή.

Ηρόδοτος (διασκευή)

Ευρήματα ανασκαφών στην περιοχή του Μαραθώνα

Όπλα που χρησιμοποιήθηκαν στη μάχη του Μαραθώνα.

Πηγή:http://www.apodimos.com/arthra/Oct_2004/GIA_NA_GNORISETE_THN_ISTORIA_THS_MAX_HS_TOY_MARATHONA/index.htm

Παράσταση της μάχης σε μελανόμορφη λήκυθο.
Χρονολογείται στη δεκαετία 490-480 π.Χ.

Μέσα – Υλικά

Δραστηριότητα Α'

- Ιστορική γραμμή
- Χάρτης της περιοχής στο google maps
<http://maps.google.com/maps/ms?hl=el&ie=UTF8&t=p&msa=0&msid=113213931833352535537.00047d4911b7fa0f451e6&ll=38.401949,23.161926&spn=1.506678,1.922607&z=9&source=embed>
- Γραπτή πηγή με στοιχεία για την περιοχή του Μαραθώνα
<http://users.thess.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/maxes/marathonas.htm>
- Γραπτή πηγή με στοιχεία για την εκστρατεία του Δάτη και του Αρταφέρνη.
<http://iansta.blogspot.com/2007/06/blog-post.html>
- Ιστορικός χάρτης με την έκταση του περσικού κράτους
- Ιστορικός χάρτης με την εκστρατεία του Δάτη και του Αρταφέρνη
- Βιβλίο μαθητή σ.50-52

Μέσα – Υλικά

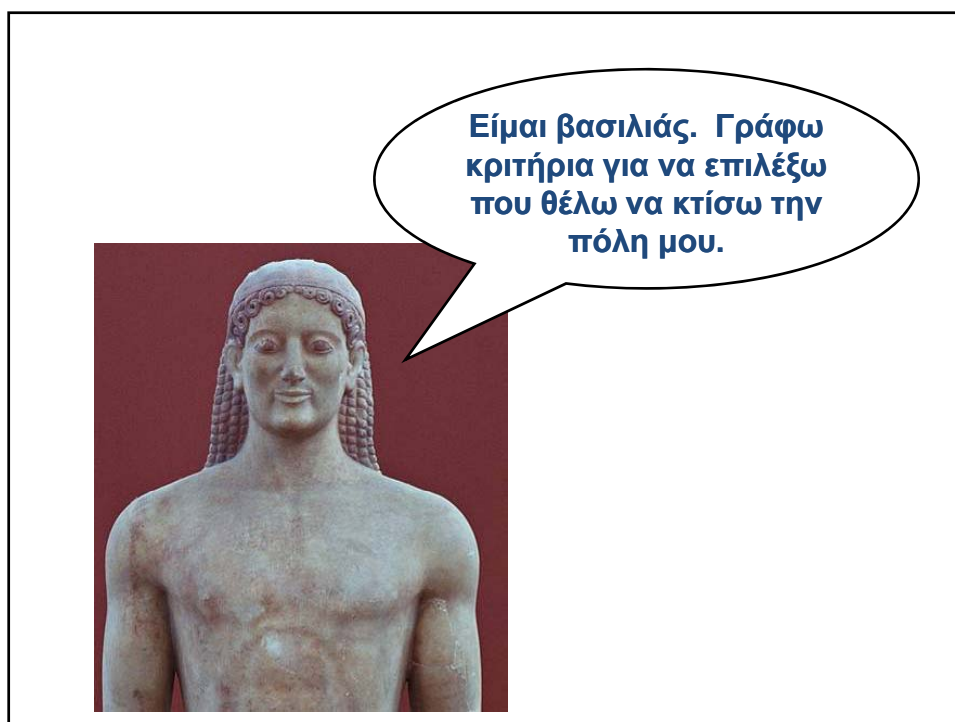
Δραστηριότητα Β'

- Γραπτή πηγή για την οργάνωση και τον τρόπο που πολεμούσαν οι Αθηναίοι και οι Πέρσες.
http://www.apodimos.com/arthra/Oct_2004/GIA_NA_GNORISETE_THN_ISTORIA_THS_MAXHS_TOY_MARATHONA/index.htm
- Γραπτές πηγές με στοιχεία του περσικού στρατού και του ελληνικού στρατού
<http://www.ime.gr>
<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=108327>
<http://digilander.libero.it/yiannis/>
- Η μάχη του Μαραθώνα (History Channel)
  - <http://www.youtube.com/watch?v=yLAwwnt4p2g&feature=fvw>
  - <http://www.youtube.com/watch?v=yzUtxJJGMrs&feature=related>
  - <http://www.youtube.com/watch?v=UEhNZXng3b8&feature=related>
  - <http://www.youtube.com/watch?v=n0vL8W2a4Qk&feature=related>
- Χάρτης με τη μορφολογία του εδάφους της περιοχής του Μαραθώνα (google maps)
- Η μάχη του Μαραθώνα σύμφωνα με τον Ηρόδοτο
http://www.apodimos.com/arthra/Oct_2004/GIA_NA_GNORISETE_THN_ISTORIA_THS_MAXHS_TO_Y_MARATHONA/index.htm

**Πού είναι το καλύτερο
μέρος για να κτίσουμε
την πόλη μας;**

Ενότητα: Ο Σόλωνας στην Κύπρο

**Γεωργία Χατηζηϊωάννου Καμιναρίδου
Δημοτικό Σχολείο Αρχαγγέλου
Τάξη: Δ΄**

ΣΟΛΩΝΑΣ	ΚΗΡΥΚΑΣ	ΒΑΣΙΛΙΑΣ	ΚΗΡΥΚΑΣ	ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ
ΚΗΡΥΚΑΣ	ΕΥΓΕΝΗΣ	ΕΥΓΕΝΗΣ	ΕΥΓΕΝΗΣ	ΕΥΓΕΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΤΗΣ	ΕΥΓΕΝΗΣ	ΕΥΓΕΝΗΣ	ΕΥΓΕΝΗΣ	ΕΥΓΕΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΤΗΣ	ΥΠΗΚΟΟΣ	ΥΠΗΚΟΟΣ	ΥΠΗΚΟΟΣ	ΥΠΗΚΟΟΣ
ΥΠΗΡΕΤΗΣ	ΥΠΗΚΟΟΣ	ΥΠΗΚΟΟΣ	ΥΠΗΚΟΟΣ	ΥΠΗΚΟΟΣ

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΩΡΑ ΓΙΑ ΘΕΑΤΡΟ!!!

Ο βασιλιάς Φιλόκυπρος και οι ευγενείς ξεναγούν το Σόλωνα στην πόλη τους. Ο Σόλωνας συμβουλεύει το βασιλιά των Σόλων να αλλάξει τοποθεσία στην πόλη του. Παρουσιάστε τη σκηνή.

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ:

- Ο Σόλωνας ξεναγήθηκε σε όλη την πόλη.
- Ο βασιλιάς θέλησε να μάθει γιατί ο Σόλωνας πρότεινε την αλλαγή.
- Συζήτηση για αλλαγή στην τοποθεσία της πόλης.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΩΡΑ ΓΙΑ ΘΕΑΤΡΟ!!!

Ο βασιλιάς, η βασίλισσα και οι ευγενείς αποχαιρετούν το Σόλωνα που φεύγει από τους Σόλους για να επιστρέψει στην Αθήνα. Παρουσιάστε τη σκηνή.

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ:

- Ο βασιλιάς συμφώνησε να αλλάξει τοποθεσία στην πόλη του.
- Προσέφεραν στο Σόλωνα δώρα για να πάρει μαζί του.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΩΡΑ ΓΙΑ ΘΕΑΤΡΟ!!!

Οι άνθρωποι στο βασίλειο των Σόλων συζητούν για την επίσκεψη του Σόλωνα στην πόλη τους, αφού ο ίδιος έχει επιστρέψει πια στην Αθήνα. Παρουσιάστε τη σκηνή.

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ:

- Η επίσκεψη του σπουδαίου νομοθέτη Σόλωνα ήταν ένα σημαντικό γεγονός για την πόλη των Σόλων.
- Οι άνθρωποι έμαθαν πως ο Σόλωνας πρότεινε αλλαγή στην τοποθεσία της πόλης τους.

ΜΕΛΕΤΩ ΤΙΣ ΑΡΧΑΙΕΣ ΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Γεωργία Καραβιώτου
Δημοτικό Αγίου Αντωνίου
Γ΄ Δημοτικού

(Βασισμένο στο υλικό της Φάσης Α΄
του Λουκά Περικλέους)

**Μπορείς να φανταστείς
τον κόσμο μας
χωρίς τη *γραφή*;**

**Μπορείς να σκεφτείς
και να γράψεις
δέκα λόγους
για τους οποίους
γράφουμε;**

Στόχοι:

Οι μαθητές

- να μελετήσουν το δίσκο της Φαιστού και το φαινόμενο των αρχαίων συστημάτων γραφής (στόχος περιεχομένου).
- να αντιληφθούν ότι για πολλά θέματα στην Ιστορία δεν έχουμε απαντήσεις και τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε υποθέσεις στη βάση τεκμηρίων (στόχος δευτέρου επιπέδου).
- να ασκηθούν στην παρατήρηση ιστορικών αντικειμένων και να επιχειρήσουν να εξαγάγουν τα δικά τους συμπεράσματα (ικανότητες- μελέτη αντικειμένων/ χρήση πηγών).
- να κατανοήσουν τη σημασία της ανακάλυψης της τυπογραφίας
- να προβληματιστούν για το μέλλον της γραφής

Ιερογλυφικά

Τα ιερογλυφικά χρησιμοποιήθηκαν στην αρχαία Αίγυπτο. Στην Κύπρο δε βρήκαμε τέτοιου είδους γραφές.

1	1
10	10
100	100
1000	1000
10,000	10,000
100,000	100,000
1,000,000	1,000,000

Χρησιμοποιώντας εικόνες από τον πίνακα των ιερογλυφικών γράψε ένα δικό σου μήνυμα.

Ο Δίσκος της ΦΑΙΣΤΟΥ

Οι Κρήτες ήταν οι πρώτοι από τους κατοίκους της που χρησιμοποίησαν τη γραφή. Στη Φαιστό ανακαλύφθηκε ένας δίσκος γραμμένος με ιερογλυφική γραφή. Ο δίσκος ανακαλύφθηκε στο Μινωικό παλάτι της Φαιστού, στις 3 Ιουνίου 1908 από τον Ιταλό αρχαιολόγο Λουίτζι Περνιέ.

Σήμερα βρίσκεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου στην Κρήτη. Ο δίσκος είναι φτιαγμένος από πηλό. Η μέση διάμετρός του είναι 16 εκατοστά και το πάχος του 2.1 εκατοστά. Στις δύο όψεις του βρίσκονται 45 διαφορετικά σύμβολα όπως ανθρώπινες μορφές, ψάρια, πουλιά, φυτά κ.ά. Συνολικά υπάρχουν 241 σύμβολα, 122 στην πρώτη πλευρά και 119 στη δεύτερη. Τα σύμβολα είναι χωρισμένα σε ομάδες με τη χρήση μικρών γραμμών.

Με βάση την πιο πάνω πηγή συμπλήρωσε τον πίνακα:

Τόπος ανακάλυψης του δίσκου	
Ημερομηνία ανακάλυψης	
Τόπος φύλαξης (μουσείο)	
Σχήμα	
Μέγεθος	
Υλικό κατασκευής	
Διακόσμηση	

Ο Δίσκος της ΦΑΙΣΤΟΥ

Κοίταξε τα πιο κάτω σύμβολα από το δίσκο της Φαιστού και προσπάθησε να φτιάξεις μια πρόταση ή μια μικρή ιστορία!!

ΣΥΓΚΡΙΝΩ

Γράμματα Μινωικά-Γράμματα σημερινά

	A	E	I	O	U	A2	O2	U2
	𐀀	𐀁	𐀂	𐀃	𐀄	𐀅		
D	𐀆	𐀇	𐀈		𐀉			
J	𐀊	𐀋			𐀌			
K	𐀍	𐀎	𐀏	𐀐	𐀑			
M	𐀒	𐀓	𐀔					
N	𐀕	𐀖	𐀗		𐀘			
P	𐀙		𐀚	𐀛	𐀜	𐀝		𐀞
Q	𐀟	𐀠	𐀡					
R	𐀢	𐀣	𐀤	𐀥	𐀦	𐀧		
S	𐀨	𐀩	𐀪		𐀫			
T	𐀬	𐀭	𐀮	𐀯	𐀰	𐀱		
W	𐀲		𐀳					
Z	𐀴	𐀵		𐀶	𐀷			

Other symbols

𐀸 𐀹 𐀺 𐀻 𐀼 𐀽 𐀾 𐀿
au (?) pi (?) pa (?) twe (?)

Unclassified symbols

𐀿 𐁀 𐁁 𐁂 𐁃 𐁄 𐁅 𐁆 𐁇 𐁈 𐁉

ΓΡΑΦΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

- Κυπρο-μινωική
- Κυπρο-συλλαβική
- Ελληνικό αλφάβητο

Κυπρο-μινωική

(1500 -1000 π.Χ)

Αυτή η γραφή βρέθηκε χαραγμένη πάνω σε πήλινες πινακίδες στις ανασκαφές της αρχαίας πολιτείας της Έγκωμης. Οι Κύπριοι δανείστηκαν αυτό το σύστημα γραφής από τους Κρήτες. Για να γράψουν χρησιμοποιούσαν κοκάλινες γραφίδες οι οποίες είχαν το ένα μέρος αιχμηρό, για να το πιέζουν στον πηλό και το άλλο μέρος πλακωτό, για να σβήνουν τα λάθη. Τέτοιες γραφίδες βρέθηκαν στην Έγκωμη, στο Κίτιο και στην Παλαίπαφο. Όταν τελείωναν το κείμενό τους, έψηναν την πινακίδα σε φούρνο. Η Κυπρο-μινωική γραφή μέχρι σήμερα δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.

	α	ε	ι	ο	υ
	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
π β φ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
κ γ χ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
τ δ θ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
ζ	⌘			⌘	
λ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
μ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
ν	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
ρ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
σ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
ε	⌘	⌘			

Κυπρο-συλλαβική

(1000 - 200 π.Χ)

Η Κυπρο-συλλαβική γραφή αποτελείται από 55 σύμβολα. Λέγεται έτσι, γιατί κάθε σύμβολο είναι μια συλλαβή. Τα περισσότερα κείμενα που έχουν βρεθεί είναι γραμμένα από τα δεξιά προς τα αριστερά. Η γραφή αυτή μοιάζει σαν ένα παιγνίδι!

Μην ξεχάσεις να αρχίσεις από τα δεξιά προς τα αριστερά.

Κυπρο-συλλαβική

(1000 - 200 π.Χ)

	α	ε	ι	ο	υ
	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
π β φ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
κ γ χ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
τ δ θ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
ζ	⌘			⌘	
λ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
μ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
ν	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
ρ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
σ	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘
ε	⌘	⌘			

- Με τη βοήθεια του πίνακα της Κυπρο-συλλαβικής γραφής γράψε μια λέξη και ζήτησε από τη διπλανή σου να τη διαβάσει.
- Δοκίμασε να γράψεις το όνομά σου.

Αν το όνομά σου περιέχει δύο συνεχόμενα σύμφωνα, τότε πρέπει να τα χωρίσεις και να προσθέσεις δύο φωνήεντα. Για παράδειγμα το όνομα ΚΥΠΡΟΣ χωρίζεται ως εξής ΚΥ-ΠΟ-ΡΟ-ΣΕ. Αν το όνομά σου τελειώνει σε φωνήεν θα πρέπει να προσθέσεις τη συλλαβή ΣΕ. Αν το όνομά σου τελειώνει σε σύμφωνο πάλι θα πρέπει να προσθέσεις το γράμμα Ε. Για παράδειγμα το όνομα ΜΑΡΙΑ χωρίζεται ως εξής:
ΜΑ-ΡΙ-Α-ΣΕ.

Φτιάξετε με το διπλανό σου το δικό σας «μυστικό αλφάβητο»...

Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Θ
Ι	Κ	Λ	Μ	Ν	Ξ	Ο	Π
Ρ	Σ	Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω

Ελληνικό αλφάβητο

(200 π.Χ. – Σήμερα)

Θυμάσαι όταν μάθαινες το αλφάβητο; Είναι ένα από τα πρώτα πράγματα που έμαθες όταν πρωτοήρθες στο σχολείο. Όταν μαθαίνεις το αλφάβητο γνωρίζεις τους ξεχωριστούς ήχους που περιλαμβάνει η γλώσσα σου. Πρώτοι από όλους, οι Φοίνικες χώρισαν την κάθε λέξη σε ήχο κι έτσι επινόησαν τα γράμματα. Το Φοινικικό αλφάβητο είχε 22 γράμματα. Εκείνη την περίοδο οι αρχαίοι Έλληνες που έκαναν εμπόριο με τους Φοίνικες, διαπίστωσαν ότι το αλφάβητο είναι μια πολύ καλή ιδέα και το δανείστηκαν. Το προσαρμόσαν στη δική τους γλώσσα για να τους ταιριάζει καλύτερα, πρόσθεσαν τα φωνήεντα κι έτσι ήταν πια πολύ εύκολο να διαβάσουν και να επικοινωνήσουν μεταξύ τους. Το Ελληνικό αλφάβητο το έφερε στην Κύπρο, ο βασιλιάς της Σαλαμίνας, Ευαγόρας.

Γιατί η επινόηση
του αλφαβήτου
ήταν πολύ
σημαντική;

Αναπαραγωγή βιβλίων

Προτού εξελιχθεί η
τυπογραφία, με
ποιο τρόπο
αναπαράγονταν τα
βιβλία; Η εικόνα θα
σε βοηθήσει...

«Αντιγραφείας» βιβλίων

Τυπογραφία

Παλαιότερα όλα τα βιβλία ήταν χειρόγραφα. Σήμερα είναι πολύτιμα αυτά τα χειρόγραφα. Για να γραφτεί ένα βιβλίο έπαιρνε πολλά πολλά χρόνια. Ευτυχώς για όλους μας ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος επινόησε τη θαυμαστή τέχνη της τυπογραφίας.

**Ποιες αλλαγές έφερε
στη ζωή του ανθρώπου
η εφεύρεση
της τυπογραφίας;**

Δραστηριότητες επέκτασης

- ⦿ Γίνομαι γραφέας και χαράσσω σε πηλό λέξεις στην Κυπρο-συλλαβική γραφή
- ⦿ Σχεδιάζω σε βότσαλα τα δικά μου ιδεογράμματα
- ⦿ Επισκέπτομαι το Κυπριακό Μουσείο και μελετώ αρχαίες επιγραφές
- ⦿ Διαβάζω το βιβλίο «Γουτεμβέργιος-ο εφευρέτης της τυπογραφίας» Σειρά: Οι μεγάλοι εφευρέτες, εκδ. Άγκυρα

Τι μας λένε τα ειδώλια;

Ενότητα: «Ο άνθρωπος ανακαλύπτει τα μέταλλα...»

Δέσποινα Χατζημιχάηλ
ΙΘ' Δημοτικό Λεμεσού (Αγίας Φύλαξης)
Γ' 1

Ελάτε να γίνουμε αρχαιολόγοι!

Ενότητα: Ο οικισμός της Χοιροκοιτίας

Έλενα Θεοδώρου
ΙΒ' Δημοτικό Σχολείο Πάφου
Τάξη Γ'

Μελέτη πηγών, Τεκμηρίωση & Ιστορικές Υποθέσεις

Ρένα Χόπλαρου
Δημοτικό Φανερωμένης
Στ' Τάξη

Αξιοπιστία Πηγών

- Πώς είναι ο καιρός σήμερα στη Λευκωσία;

**Πώς έπρεπε να
συμπεριφέρομαι αν
πήγαινα σχολείο
πριν από πενήντα χρόνια;
Τι άλλαξε και
τι έμεινε το ίδιο;**

**Κοιτάζουμε τη φωτογραφία.
Τι μας δείχνει;
Τι φανερώνει;
Δικαιολογούμε την απάντησή μας.**

Ερωτήματα

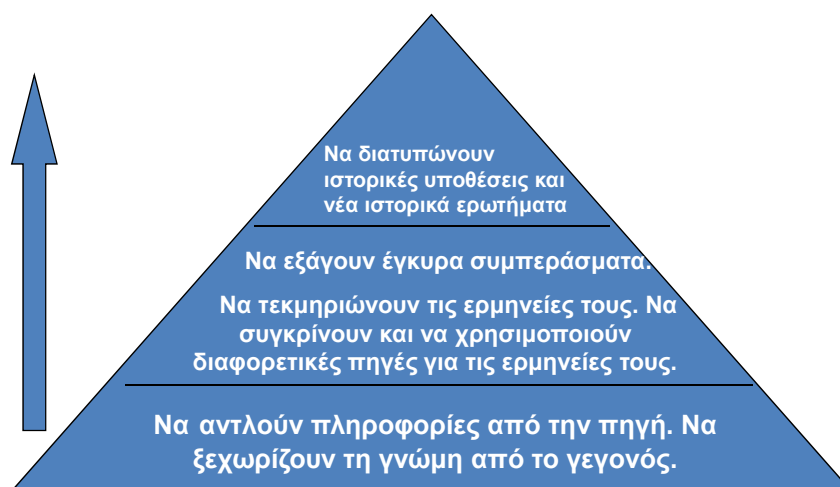
•Μελετούμε προσεκτικά όλες τις πηγές.
Τι μας λένε οι πηγές;

Πώς έπρεπε να συμπεριφέρεται ένα
παιδί που πήγαινε σχολείο πριν από
πενήντα χρόνια;

Οι περισσότερες πηγές που έχουμε στα χέρια
μας προέρχονται από τις δεκαετίες του '30 και
του '40.

Ιεράρχηση Δεξιοτήτων

(βλ. John Hamer, Εργαστήριο Συμβουλίου της Ευρώπης και Ομίλου Ιστορικού Διαλόγου και
Έρευνας, Απρίλης 2010)

Ερώτημα

«Πώς έπρεπε να συμπεριφέρεσαι αν
πήγαινες σχολείο
πριν από πενήντα χρόνια;
Τι άλλαξε και τι έμεινε το ίδιο;»

Ποιες άλλες πηγές χρειαζόμαστε για να
βγάλουμε εγκυρότερα συμπεράσματα
για το αρχικό μας ερώτημα;

Γιατί να μαθαίνουμε

για τον

Χατζηγιωργάκη

Κορνέσιο;

Στ' Τάξη

Συνεργασία τεσσάρων μελών του διδακτικού προσωπικού του
Α' Δημοτικού Σχολείου Λατσιών

1. Κλειώ Φλουρέντζου: Ιδέα – Συντονισμός – Παρουσίαση σχετικού Εκπαιδευτικού Προγράμματος Μουσειακής Αγωγής
2. Ρεβέκκα Νικολαΐδου: Ιστορία-Ελληνικά – Αγγλικά – Τέχνη
3. Λίτσα Λάρκου: Ιστορία-Ελληνικά – Αγγλικά – Τέχνη
4. Θεοδώρα Κωνσταντίνου: Μουσική

